

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr.Kussinszky Péter pártfogó ügyvéd által képviselt felperesnek a felülvizsgálati eljárásban a dr.Markovics László ügyvéd által képviselt alperes ellen járadék összegének felemelése iránt a Budai Központi Kerületi Bíróságnál 14.P.XXII.20.491/2007. szám alatt folyamatban volt és másodfokon a Fővárosi Bíróság 56.Pf.630.853/2008/5. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 11. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2009. évi május hó 13. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 10.000 (Tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját - költségeivel együtt - 10.000 (Tízezer) forintban állapítja meg, amelyet a felülvizsgálati illetékkel együtt az állam visel.

I n d o k o l á s

A peres felek 1975. május 5-én történt verekedései kapcsán hozott jogerős ítéletével a büntetőbíróság megállapította az alperes bűnösségét a felperes sérelmére elkövetett, maradandó fogyatékossgát okozó súlyos testi sértés büntetében.

A kártérítési perben hozott 3.P.XXII.20.027/1977/15. számú jogerős ítéletével a bíróság megállapította, hogy a kárának bekövetkezésében a felperes is közrehatott, és az alperesre terhesebben 60-40%-os arányban kármegosztást alkalmazva kötelezte az alperest havi 480 forint keresetpótló járadéknak a felperes részére való megfizetésére.

Időközben a jogerős büntető ítéletet törvényességi óvás folytán a Legfelsőbb Bíróság hatályon kívül helyezte, és az újabb eljárásban a büntetőbíróság jogerős ítéletével az alperest az ellene emelt vád alól felmentette. Megállapította, hogy jogos védelmi helyzetben követte el a cselekményét, és így nem büntethető. Erre tekintettel az alperes a járadékfizetési kötelezettségének a megszüntetését kérte. A bíróság jogerős ítéletével elutasította a keresetet, és azt azzal indokolta, hogy a Pp. 230. §-a alapján kizárólag a járadék összegének és időtartamának a megváltoztatására van lehetőség, de a kártérítési felelősség körében eltérő döntés nem

hozható. Újabb büntető ítélet ugyanis nem született, és a kártérítési perben hozott ítélet ellen sem éltek perújítással. Ezt követően a járadék összegének felemelése, illetőleg leszállítása iránt több per volt folyamatban a felek között, de ezek eredménytelenek voltak. Az alperes azóta is havi 480 forint járadékot fizet a felperes részére.

A felperes keresetében ennek a havi 480 forint járadéknak a felemelését kérte havi 18.978 forintra. Arra hivatkozott, hogy a bántalmazás miatti rokkantsága következtében nyugdíjazták havi 52.555 forint nyugdíjjal, de ha a szolgálati időt megszerezte volna, akkor villanyszerelő szakmunkásként körülbelül 100.000 forint nyugdíja lenne. A különbség 47.445 forint, amelynek 40%-ára tart igényt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy járadékfizetési kötelezettsége nincs, mert azt a büntető ítéletet, amely a bűnösségét megállapította, utóbb hozott jogerős ítéletével a bíróság megváltoztatta és megállapította, hogy jogos védelmi helyzetben cselekedett. A járadékfizetési kötelezettsége még a bűnösségét megállapító jogerős ítéleten alapult.

A bíróság jogerős ítéletével elutasította a keresetet. Indokolásában kifejtette, hogy az alperessel szemben hozott jogerős felmentő ítélet időpontjában már jogerős volt az a polgári ügyben hozott ítélet, amely az alperes járadékfizetési kötelezettségét megállapította, így a Pp. 229. §-a alapján az már nem tehető vitássá. A felperes követelését a Pp. 230. §-ának (1) bekezdése alapján kellett elbírálni, és vizsgálni, hogy a járadék összegének a felemelésére okot adó változások fennállanak-e. A jogerős felmentő ítélet tekinthető olyan körülményváltozásnak, amelynek alapján a felperes nem kérheti a járadék felemelését, de a jogellenes magatartás hiánya a polgári perben korábban hozott jogerős ítéletet nem befolyásolhatja.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és a Ptk. 339. §-ában, valamint a 355. §-ában foglaltak megsértésére hivatkozott. Álláspontja szerint egy ítélt dologhoz fűződő összszerszerűségi kérdésről, a járadék felemeléséről, annak jogalapjáról kellett a bíróságnak döntenie, és ebben a kérdésben a jogerős ítélet jogszabálysértő. Kérte annak a hatályon kívül helyezését és a keresetében foglalt döntés meghozatalát.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint járadékfizetési kötelezettsége nincs, ennek ellenére évek óta fizeti a jogtalanul megítélt havi 480 forint járadékot. Emiatt csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő abban a kérdésben való állásfoglalás érdekében, hogy a felmentő büntető

ítélet előtt meghozott marasztaló polgári ítélet fenntartható-e, köteles-e jogellenes károkozás nélkül járadék fizetésére.

A felperes a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal nem értett egyet.

A Legfelsőbb Bíróság a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet a Pfv.III.20.107/2009/4. számú végzésével hivatalból elutasította, így a Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Ptk. 355. §-ának (1) bekezdéséből következően a károkozónak meg kell térítenie a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát, a (3) bekezdés pedig lehetőséget ad ennek járadék formájában való alkalmazására, amelyre akkor kerül sor, ha az időszakonként visszatérő károkat (kiadásokat) kell kiegyenlíteni. Ehhez kapcsolódóan a Pp. 122. §-ának (2) bekezdése a le nem járt szolgáltatások megfizetésére való kötelezéssel a jövőre nézve is lehetővé teszi a kereset megindítását, a Pp. 230. §-ának (1) bekezdése pedig a jövőben lejáró szolgáltatás esetén ad lehetőséget a felek bármelyike számára a szolgáltatás mennyiségének vagy időtartamának a megváltoztatása iránti kereset megindítására, ha azok a körülmények, amelyekre a bíróság az ítéletét alapította, utóbb lényegesen megváltoznak (ügynevezett utóperek). Ezeknek a rendelkezéseknek az egybevetett értelmezéséből következően a bíróság kötelezheti a károkozót a jövőben lejáró járadék fizetésére, és ezzel összefüggésben a megállapított járadékok megváltoztatására is, a Pp. 230. §-ában írt feltételek esetén.

A bíróság a 3.P.XXII.20.027/1977/15. számú jogerős ítéletével az alperes járadékfizetési kötelezettségét megállapította, és a kármegosztás arányában havi 480 forint járadék megfizetésére kötelezte. A felperes járadék igénye a Pp. 229. §-a alapján tehát nem lehet vitás.

A felperes ebben a perben a járadék felemelését kérte, amelynek alapja a Pp. 230. §-ának (1) bekezdése. Ebből következően a bíróság csak azt vizsgálhatta, hogy azokban a körülményekben, amelyekre a bíróság az ítéletét alapította, utóbb bekövetkezett-e olyan lényeges változás, amely alapot ad a megítélt járadék összegének felemelésére.

Az adott esetben a járadék időtartamának megváltozása - és végső soron a kötelezettség megszüntetése - nem merülhet fel. A jogellenesség hiánya és a jogtalan támadás elhárítása során „jogszerűen” okozott kár nem lehet alapja a járadék felemelése iránti követelés elutasításának. Erre csak az vezethet, ha megállapítható, hogy azokban a körülményekben, amelyekre a bíróság az ítéletét alapította, utóbb lényeges változás nem következett be.

Az adott esetben erről van szó. A felperes egészségi állapota nem változott, csak a kora haladt előre. A baleset után megállapított rokkantságának megfelelő nyugdíj és a keresete közötti különbözetet a kármegosztás figyelembevételével járadékként a bíróság megítélte. A felperes maga idézte elő azt a helyzetet, amelybe jutott, így a javára nem értékelhető az a körülményváltozás, amely szerint a jelenlegi nyugdíja kevesebb, mint amit akkor kapna, ha a saját hibájából nem károsodott volna. Az alperes járadékfizetési kötelezettségének érintése nélkül a felperes javára megítélt járadék összegének felemelésére nincs alap.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A felperest a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes ügyvédi tevékenységgel arányban álló felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját és költségeit a Legfelsőbb Bíróság a módosított 7/2002. (III.30.) IM rendelet 5. §-ának (2) bekezdése alapján megállapította, a díjat az állam viseli és kiutalásáról a pártfogó ügyvédet kirendelő elsőfokú bíróságnak kell gondoskodnia. A felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2009. május 13.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Besenyeiné dr. Varga Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró